

DAR PRZYJAŹNI

Fragment projektu Pałacu Kultury i Nauki

5 kwietnia br. w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej podpisana została umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o budowie w Warszawie wysokiego gmachu — Pałacu Kultury i Nauki.

Zgodnie z podpisaną umową Rząd ZSRR zbuduje w Warszawie siłami i środkami Związku Radzieckiego wysokiego gmachu Pałacu Kultury i Nauki, w którym — w myśl życzenia Rządu Polskiego — znajdą swą siedzibę: Polska Akademia Nauk, Towarzystwo

Wiedzy Powszechnej, kulturalno-oświatowe organizacje młodzieżowe, Muzeum Przemysłu i Techniki, sale wystawowe, sala kongresowa, sala teatralna, koncertowa oraz kino.

Koszty związane z budową Pałacu Kultury i Nauki bierze na siebie Rząd Związku Radzieckiego.

W budowie gmachu, który będzie wznoszony przez radzieckich robotników, inżynierów i techników, wezmą również udział polscy robotnicy, inżynierowie i technicy.

Pałac Kultury i Nauki będzie symbolem trwałej i nierozdzielnej przyjaźni między narodami radzieckimi i polskim, będzie dowodem pomocy, jakiej doznajemy od Kraju Rad. Budować go będą wspólnie — radzieccy i polscy inżynierowie, technicy i robotnicy. Równocześnie będzie on symbolem pokojowego, twórczego budownictwa obu naszych narodów.

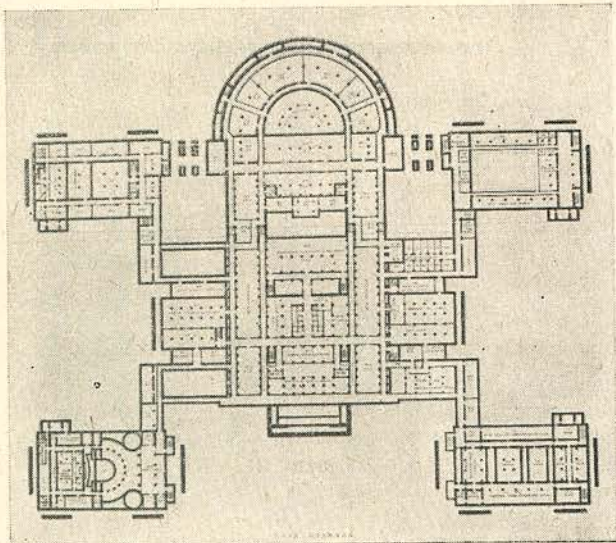
Budowa gigantycznego gmachu — oprócz ogromnej wartości, jaką on sam przedstawia — przyniesie niezmiernie doniosłe, dodatkowe korzyści całemu krajowi przez zademonstrowanie przodujących metod radzieckiego budownictwa. Robotnicy i inżynierowie polscy, zatrudnieni przy budowie Pałacu, będą mieli jedyną — w tak szerokiej i wszechstronnej skali — okazję pozna-

nia radzieckiego systemu pracy, mechanizacji i postępu technicznego. Każdy robotnik czy inżynier radziecki, każda radziecka maszyna będzie źródłem nauki dla naszych robotników. Doświadczenie to będzie dla nich niezmiernie cenną zdobyczą, gdy przejdą do budowy dalszych wysokościowców, które — obok Pałacu Kultury i Nauki — złożą się w przyszłości na architektoniczną sylwetkę stolicy.

Projekt Pałacu opracowany został przez rzeczywistego członka Wszechzwiązkowej Akademii Architektury ZSRR L. W. Rudniewa oraz członków — korespondentów tej Akademii: A. P. Wielikanowa, I. E. Rozina, A. F. Chriakowa i W. N. Nasonowa.

Projektanci opracowali architekturę Pałacu w nawiązaniu do narodowych tradycji i form stylowych polskiej architektury.

Toteż radzieccy architekci i konstruktorzy — przed rozpoczęciem prac projektowych — odbyli szereg wycieczek na terenie Polski celem zapoznania się z najcenniejszymi zabytkami naszego budownictwa. W Warszawie przestudiowali gruntownie sytuację gmachu, zbadali za pomocą samolotów i balonów najbardziej korzystną wysokość dla sylwety miasta. Przeprowadzono również w r. 1951 i 52 szereg konsultacji z najwy-

Plan Pałacu Kultury i Nauki

bitniejszymi architektami polskimi. W rezultacie zostały opracowane cztery warianty Pałacu, a w wyniku ostatniej dyskusji, przeprowadzonej w Moskwie w lutym br., powstał piąty — ostatni wariant, który został ostatecznie zaaprobowany przez Rząd RP.

*

Gmach zostanie usytuowany w rejonie ulic: Marszałkowskiej, Al. Jerozolimskich, Marchlewskiego i Świętokrzyskiej.

Środkowy punkt rzutu planu gmachu znajdzie się na przecięciu osi ulic: Pankiewicza i Złotej. Przedpole gmachu będzie stanowił plac przy ul. Marszałkowskiej o rozmiarach 200×700 m. Teren między ulicami: Poznańską, Emilii Plater, Al. Jerozolimskimi i Świętokrzyską — a więc środkowa płaszczyzna całego rejonu — będzie plastyczną oprawą Pałacu wyposażoną w dekoracyjną zieleń i elementy rzeźbiarskie. W ten sposób centralny gmach-gigant będzie w całości widoczny z każdej strony, a liczne prowadzące do niego dojazdy umożliwią swobodną komunikację dla pojazdów i ruchu pieszego.

Elewacje wschodnia i zachodnia będą liczyły po 254 m, boczne — południowa i północna — po 212 m. Wysokość gmachu osiągnie 220 m. Ogólna kubatura pomieszczeń wewnętrznych wyrazi się sumą 800 tys. m^3 , a powierzchnia użytkowa wewnątrz osiągnie 66 tys. m^2 .

Dla porównania można podać, że wysokość tzw. Prudentialu, najwyższego dotychczas domu w Polsce, liczy 70 m. Pałac Kultury i Nauki o dwukrotnej ilości kondygnacji w stosunku do Prudentialu będzie od niego trzykrotnie wyższy ze względu na inny rodzaj

wnętrz, w których znajdzie się wiele sal o dwukondygnacyjnej wysokości.

Pałac Kultury i Nauki składa się — jak to widać na planie — z pięciu zasadniczych zespołów architektonicznych.

Korpus środkowy (wysokościowy) przeznaczony zostanie dla Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Kształcenia Kadr Naukowych i Towarzystwa Wiedzy Powszechnej; łączna jego powierzchnia użytkowa wyniesie $20\,580 \text{ m}^2$. Parter zajmą garderoby i szatnie dla 3800 osób oraz wielki westybul.

Pierwsze cztery kondygnacje głównego korpusu zajmą reprezentacyjne westybule, poczekalnie, sale wystawowe oraz sala Prezydium PAN. Wyższe kondygnacje zajmie Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, dla którego przewidziano 50 pokoi do pracy, dużą salę projekcyjno-odczytową na 400 osób i 2 mniejsze mieszczące po 200 osób.

Umieszczony w sąsiedztwie Instytut Kształcenia Kadr Naukowych otrzyma 120 pokoi, 52 pokoje dla pracowników naukowych, wielkie sale na bibliotekę i czytelnię, aulę na 400 osób oraz 12 sal wykładowych, 250 gabinetów pracy oraz 6 dwupiętrowych audytoriów o 200 miejscach każde.

Ponad lokalami PAN na wysokości 120 m projekt przewiduje budowę wielkiej sali pod kopułami, z której będzie można obserwować pełną panoramę Warszawy. Pomieszczenia położone ponad wysokością 150 m będą stanowiły część wieńczącą główny korpus gmachu o przeznaczeniu wycieczkowym.

Od strony zachodniej do głównego korpusu przylegać będzie wielka sala kongresowa o powierzchni $11\,200 \text{ m}^2$, pojemności 3700 miejsc plus część przydzielona dla 200 osób oraz osobne pomieszczenia-łóża dla 60 osób korpusu dyplomatycznego, 120 przedstawicieli prasy oraz 270 gości.

Hala kongresowa, zarysowana w planie jako forma półrotundy, wokół obwodu wyposażona zostanie w kuluary połączone bezpośrednio z łóżami, częścią przydzieloną i główną halą kongresową. Wnętrze tej sali, której wysokość osiągnie 19 m, jak też innych sal, westybulów i kuluarów wyposażone zostanie w bogatą oprawę dekoracyjno-plastyczną w zależności od charakteru i przeznaczenia wnętrza.

Dwa boczne skrzydła Pałacu od strony ul. Świętokrzyskiej przeznaczone zostaną na Pałac Młodzieży łącznie z ośrodkiem kształcenia artystycznego i technicznego. Jedno z tych skrzydeł — zachodnie — zajmie ośrodek sportowy. Znajdą się tutaj na parterze basen pływakowski o rozmiarach 25×15 m wraz z wieżą do skoków 10 m wysokości. Górne kondygnacje zajmą sale gimnastyczne, sportowe, treningowe, strzelnice oraz liczne pomieszczenia do prowadzenia wykładów, urządzania wystaw itp.

Łącznik obu skrzydeł pomieści obszerny westybul i szatnię na 1000 osób, a skrzydło wschodnie przeznaczone zostanie na ośrodek kształcenia artystycznego z salami wykładowymi, salą choreograficzną oraz teatr kukiełek.

Dwa boczne skrzydła Pałacu od Al. Jerozolimskich będą stanowiły ośrodek muzealno-widowiskowy. Jest to więc projektowana sala teatralna na 800 osób oraz dwie sale kinowe po 480 miejsc. Obok sal widowiskowych zaprojektowano również salę odczytową na 580 miejsc i koncertową na 400 miejsc.

W skrzydle wschodnim tej części urządzone zostaną sale z przeznaczeniem na Muzeum Przemysłu i Techniki.

Cała bryła gmachu ustawiona zostanie na 2-metro-

ska teatralne i kinowe, odczyty oraz pokazy i szkolenie sportowe, a w cichych salach muzeów publiczność będzie się zapoznawała z osiągnięciami cywilizacji i kultury.

Projekt Pałacu Kultury i Nauki

Fragment jednego z wnętrz

wym cokole, którego górny poziom będzie stanowił taras, gdzie w przyszłości — przed wejściem frontowym Pałacu — będą stawiane trybuny honorowe do przyjmowania defilad i manifestacji w dniach uroczystości państwowych.

Jak widać z pobieżnego opisu, ta kolosalna budowla zawiera kolosalny i różnorodny program, rozplanowany w ten sposób, że we wnętrzu gmachu-giganta równocześnie będą mogli pracować uczeni — będzie szkolić się młodzież, będą się odbywały koncerty, widowi-

Harmonogram prac przewiduje przystąpienie do zakładania fundamentów Pałacu już w połowie br. W końcu br. rozpocznie się montaż konstrukcji stalowej, która w roku przyszłym osiągnie niemal całą projektowaną wysokość.

Rok 1955 będzie rokiem ukończenia budowy Pałacu Kultury i Nauki — ośrodka polskiej myśli twórczej, widomego symbolu przyjaźni narodów Związku Radzieckiego i Polski.

S. Rassalski

Z L O T O W E „STARY“

Uchwała Zarządu Głównego ZMP zwołująca do Warszawy na 20—22 lipca Złot Młodych Przewodników-Budowniczych Polski Ludowej wywołała wielką radość i entuzjazm wśród młodzieży. Ze wszystkich stron Polski tysiące młodych robotników z fabryk, kopalń, hut, tysiące dziewcząt i chłopców odpowiedziało na Apel podejmowaniem zobowiązań. Upowszechniać nowatorskie metody pracy, podnosić wydajność i jakość produkcji, umasawiać sport, lepiej organizować życie kulturalne — oto treść zobowiązań.

W Zakładach Starachowickich młodzież odpowiedziała na Apel natychmiast po zapoznaniu się z jego treścią. Zobowiązała się ona utrzymać i wzmocnić tempo produkcji z dni realizowania czynu podjętego na cześć Prezydenta Polski Ludowej Bolesława Bieruta i święta 1 Maja, dzięki któremu pięć ponadplanowych „starów“ opuściło taśmę montażową.

Wezwanie do podejmowania zobowiązań rzuciła brygada Chusteckiego podejmując się wykonywać zamiast 220 — 250% normy. Ponadto młodzi ślusarze, frezerzy, wiertacze, tokarze z tej brygady postanowili przepracować pięć godzin przy budowie cementowni w Wierzbicy. Brygada dziewcząt z kuźni zobowiązała się podnieść o 20% wydajność pracy. Członkowie brygady Banasia, pracujący w odlewni, postanowili oddawać dziennie o dwa komplety form korpusu więcej. A

Kol. Bogdan Szydłowski